

Warsztaty dla samorządów #2

Jak wykorzystać dane transportowe i ankietowe do testowania rozwiązań z zakresu aktywnej i zrównoważonej mobilności?

Notatka

W dniu 15 września 2022 r. odbyła się druga edycja Warsztatów dla samorządów organizowanych przez zespół CoMobility.

Warsztat zorganizowany został w formule online za pośrednictwem platformy komunikacyjnej ZOOM. W spotkaniu uczestniczyło 41 osób reprezentujących w większości sektor administracji samorządowej. Ponadto, w warsztatach wzięły również osoby związane zawodowo z tematyką mobilności miejskiej.

Druga edycja warsztatów skupiła się na tematyce związanej z możliwością zbierania danych, a następnie ich wykorzystania w kontekście kreowania polityki miejskiej. W ramach warsztatów zespół CoMobility przedstawił również sposoby wykorzystania metod uczenia maszynowego w kontekście badań zachowań i wyborów transportowych, bazując przy tym na własnych doświadczeniach z realizacji projektu. Nowością w tej edycji była debata ekspercka wśród przedstawicieli samorządów skupiająca się na możliwościach i barierach w budowaniu nowoczesnej zrównoważonej mobilności w polskich realiach.

Program spotkania:

1. 9:30-9:45 – Powitanie
2. 9:45-10:00 – O działaniach w projekcie – dr Anna Nicińska
3. 10:05-10:35 – Warsztat: Badania ilościowe w kreowaniu polityki mobilności miejskiej – dr Jakub Zawieska, dr Katarzyna Archanowicz-Kudelska
4. 10:35-11:05 – Warsztat: Uczenie maszynowe w modelowaniu wyborów transportowych – dr hab. inż. Maciej Grzenda
5. 11:15-12:10 – Panel ekspercki: „Możliwości i bariery w budowaniu zrównoważonej mobilności – doświadczenia polskich samorządów”.
6. 12:15-13:00 – Skandynawska perspektywa zrównoważonej mobilności: wnioski z Oslo – Tobias Wolf

Warsztaty rozpoczęły się od wystąpienia dr Anny Nicińskiej, koordynatorki projektu, która w krótkich słowach zapoznała wszystkich uczestników wydarzenia z aktualnym stanem działań i stopniem ich realizacji w projekcie CoMobility. Było to niezwykle istotne, ponieważ tematyka każdego warsztatu jest ściśle związana z projektem, przez co możliwe jest z jednej strony dokonanie ewaluacji przez strony zewnętrzne, a z drugiej zaś wymiana wiedzy pomiędzy konsorcjum a uczestnikami bazując na doświadczeniach.

Pierwszą część warsztatową otworzyła prelekcja dr Jakuba Zawieski oraz dr Katarzyny Archanowicz-Kudelskiej pt. „Badania ilościowe w kreowaniu polityki mobilności miejskiej”. W prezentacji dokonano przeglądu zasadniczych metod badań socjologicznych zarówno w ujęciu jakościowym, jak i ilościowym. Dr Jakub Zawieska przedstawił sposoby pomiaru preferencji podróżowania wśród mieszkańców miast na podstawie badań transportowych realizowanych w ramach projektu CoMobility - tzw. dzienniczków podróży. Metoda ta umożliwia bardzo dokładne opisanie codziennych indywidualnych podróży z punktu A do B, dostarczając przy tym niezwykle wartościowych informacji umożliwiających wyróżnienie kluczowych czynników mających wpływ na wybory środków transportu. Uzupełnieniem tej części warsztatowej było wystąpienie dr Katarzyny Archanowicz-Kudelskiej, która poruszyła tematykę badań społecznych w ujęciu socjologiczno-psychologicznym. Dr Archanowicz-Kudelska zwróciła uwagę na kluczowe aspekty przy konstruowaniu kwestionariuszy ankietowych tak, aby jak najlepiej zbadać aspekt mobilności miejskiej oraz uzyskać unikatowe i możliwe do wykorzystania dane.

Druga część warsztatowa dotyczyła wykorzystania technik uczenia maszynowego w budowaniu modeli transportowych. Prelekcję wygłosił dr hab. Maciej Grzenda z Politechniki Warszawskiej, w ramach której zapoznał uczestników z zagadnieniem uczenia maszynowego od strony teoretycznej oraz praktycznej. W ramach tej prezentacji omówiono w sposób szczegółowy sposoby wykorzystania modeli transportowych opartych na uczeniu maszynowym i ich stopień efektywności. Bazując na przykładzie modelu preferencji podróżowania mieszkańców Warszawy opracowanego przez zespół z Politechniki Warszawskiej, dr hab. Maciej Grzenda zaprezentował proces budowy takiego modelu, zaczynając od podstaw w postaci doboru odpowiednich zestawów danych, odpowiedniego rozpisania architektury informatycznej modelu, oprogramowania kończąc już na samym procesie „treningu algorytmów” modelu. Dr hab. Maciej Grzenda w swoim wystąpieniu zaznaczył, że wykorzystanie narzędzi uczenia maszynowego umożliwi dużo głębsze i dokładniejsze analizy na temat mobilności miejskiej od tradycyjnego

bazowania wyłącznie na danych statycznych. Dodatkowo podkreślił, że opracowany w ramach projektu CoMobility, model preferencji może z powodzeniem zostać zaimplementowany w każdym innym mieście z uwagi na wykorzystanie rozwiązań open source'owych.

Nowym elementem, który pojawił się w ramach drugiej edycji Warsztatów dla samorządów, był panel w formie debaty tematycznej wśród osób reprezentujących sektor administracji samorządowej. Do dyskusji pt. „Możliwości i bariery w budowaniu zrównoważonej mobilności – doświadczenia polskich samorządów” zaproszono następujących ekspertów i ekspertki:

- Ewę Macałą – Urząd Miasta Wrocław (Zespół ds. Mobilności Aktywnej).
- Tomasza Zwolińskiego – Urząd Miasta Kraków (Wydział Gospodarki Komunalnej i Klimatu)
- Agnieszkę Krzyżak-Piturę – Fundacja „Rodzic w Mieście”
- Dariusza Salwę – Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach.

Na początku panelu dyskutowano nad barierami, przed którymi stoją obecnie polskie miasta w związku z budowaniem zrównoważonej mobilności. Najczęściej wymieniana przez ekspertów odpowiedź dotyczyła kwestii związanych z niedostatecznymi środkami finansowymi na realizację inwestycji. Jednakże, miasta coraz bardziej świadomie zauważają problem związany z niskim poziomem wiedzy wśród mieszkańców na temat zrównoważonej mobilności, czy też słabym poziomem systemu zachęt służących zmianie postaw transportowych na rzecz aktywnej mobilności. Ważny głos w dyskusji wyraziła Agnieszka Krzyżak-Pitura, której zdaniem barierą dla budowy zrównoważonych systemów transportowych jest brak odważnych i niepopularnych decyzji ze strony miast, np. w kwestii ograniczania stref parkingowych i zwiększenia priorytetu dla komunikacji publicznej.

Następny etap dyskusji dotyczył sposobów budowania współpracy na rzecz zrównoważonej mobilności na linii samorządy – NGO – firmy komercyjne. Reprezentanci sektora samorządowego zgodnie stwierdzili, że taka przestrzeń istnieje poprzez wspólne działania promocyjno-edukacyjne. Najważniejsze jest wyjście poza standardowe, trochę przestarzałe schematy oraz szukanie innowacyjnych form budowania współpracy, np. korzystając z rozwiązań technologicznych, czy modeli wypracowanych w Europie Zachodniej. Eksperti podkreślili również wagę i istotę budowania współpracy w sposób niewykluczający oraz kompleksowy.

Kolejne pytanie dotyczyło roli, jakie dla siebie widzą NGO oraz samorzady w procesie edukowania społeczeństwa w zakresie zrównoważonej mobilności. W toku dyskusji reprezentanci samorządów stwierdzili, że w tym aspekcie zachodzi konieczność intensyfikacji działań edukacyjnych w szkołach, opracowywanie cyklicznych, a nie punktowych kampanii informacyjnych, warsztatów i działań pokrewnych. Ekspert stwierdził, że proces edukacji na rzecz zrównoważonej mobilności powinien być procesem dziejącym się przy współpracy z NGO oraz biznesem (choć podkreślili, że miasta nie zawsze spotykają się z taką chęcią ze strony innych podmiotów). Agnieszka Krzyżak-Pitura reprezentująca fundację „Rodzic w Mieście” stwierdziła, że działania nakierowane na edukację dzieci nie są aż tak ważne, jak te skierowane do dorosłych, ponieważ nawyki transportowe dzieci są kształtowane przez rodziców, którzy jednocześnie decydują o sposobie poruszania się ich pociech.

Ostatnim elementem debaty było zaprezentowanie przez uczestników konkretnych działań wdrożonych lub wdrażanych na rzecz budowania zrównoważonego miejskiego systemu mobilności. Dla przykładu miasto Kielce intensywnie działa na rzecz implementacji inteligentnych systemów transportowych (ITS) oraz systemu rowerów miejskich. Wrocław oraz Kraków natomiast mocno rozwijają działania edukacyjne w szczególności związane z promowaniem transportu rowerowego poprzez takie projekty jak „W kółko kręcę” (Wrocław) czy „Stars” (Kraków). Fundacja „Rodzic w Mieście” prętnie działa nad przygotowaniem podręcznika związanego z projektem „Nowa Szkolna Ulica”, który ma być pomocny lokalnym grupom w realizacji tego typu inicjatyw.

Ostatnim elementem tej edycji Warsztatów dla samorządów było wystąpienie Tobiasa Wolfa, reprezentującego Urząd Miasta w Oslo, na temat monitorowania i łagodzenia skutków zanieczyszczenia powietrza. Oslo zmagają się z problemem zanieczyszczenia powietrza związanego bezpośrednio z warunkami atmosferycznymi i systemem energetycznym. W ramach prezentacji Tobias Wolf przedstawił zaimplementowany przez władzę Oslo system monitoringu jakości powietrza, który umożliwia dokonywanie pomiarów w czasie rzeczywistym oraz dwudniową predykcję stanu powietrza. Uzupełnieniem wystąpienia było przedstawienie działań władz Oslo mających na celu łagodzenie skutków klimatycznych, np. wprowadzenie opłat za wjazd samochodami do centrum miasta, elektryfikację transportu czy wyznaczenie stref wolnych od samochodów.

Chcielibyśmy serdecznie podziękować wszystkim osobom, które wzięły udział w drugiej edycji warsztatów dla samorządów, i serdecznie zaprosić do kolejnych odsłon tej inicjatywy.

Zespół CoMobility